

7/5520, 5522, 5523, 5524,
5525, 5526, 5527, 5528

G.K. 136

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

04 Mayıs 2012
04/04/2012

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 2062
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 02/04/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-57640 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Eskişehir Milletvekili Kazım KURT'a ait 7/5520, Tekirdağ Milletvekili Faik ÖZTRAK'a ait 7/5522, Kayseri Milletvekili Mehmet Şevki KULKULOĞLU'na ait 7/5523, Adıyaman Milletvekili Salih FIRAT'a ait 7/5524, Kütahya Milletvekili Alim IŞIK'a ait 7/5525, 7/5526 ve 7/5527, İstanbul Milletvekili Erdoğan TOPRAK'a ait 7/5528 esas no'lu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/5520 (2 Sayfa)
- 2- Görüş 7/5522 (1 Sayfa)
- 3- Görüş 7/5523 (1 Sayfa)
- 4- Görüş 7/5524 (2 Sayfa)
- 5- Görüş 7/5525 (2 Sayfa)
- 6- Görüş 7/5526 (4 Sayfa)
- 7- Görüş 7/5527 (2 Sayfa)
- 8- Görüş 7/5528 (3 Sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Alim IŞIK
Esas No : Kütahya Milletvekili
:7/5526

Bakanlığınızca uygulanan yanlış ve yanlış tarımsal destek politikaları nedeniyle bazı bölgelerimizdeki tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin gerilediği iddialarıyla ilgili olarak;

SORU 1) Ülkemizde 2002-2012 döneminde buğday, pamuk ve şekerpancarı üretimlerinin coğrafi bölgelere ve yıllara göre değişimleri nasıl olmuştur?

SORU 2) Aynı dönemde anılan ürünler için yapılan tarımsal destekler toplamının bölgelere ve yıllara göre dağılımı nasıldır?

SORU 3) Anılan dönemde küçük ve büyükbaş hayvan sayılarının, süt üretimlerinin ve bunlar için yapılan hayvancılık desteklerinin bölgelere ve yıllara göre değişimleri nasıl olmuştur?

SORU 4) Bu verilere göre bazı bölgelerimizde seçilmiş bazı tarım ürünlerinde ve hayvansal üretim değerlerinde gerileme olduğu iddiaları doğru mudur?

SORU 5) Doğru ise bu olumsuz gelişmenin sebepleri nelerdir?

SORU 6) Bakanlığınızca uygulanan taraflı ve yanlış destek politikalarının yaşanan olumsuzluklara olan etkisi ne düzeydedir?

SORU 7) Bu konuda Bakanlığınızca yapılan bir çalışma var mıdır? Varsa çalışmada ne gibi sonuçlara ulaşılmıştır?

SORU 8) Bakanlığınızın bölgeler arasındaki ayrımcılığın kaldırılarak tarım ve hayvancılığın ülkemiz genelinde objektif kriterlere göre desteklenmesi konusunda ne tür çalışmaları vardır?

SORU 9) Bu konuda Bakanlığınızın 2012 yılı programı nasıldır?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-8-9) Bakanlığımızca tarım sektörünün geliştirilmesinde temel araçlardan birisi olan tarımsal destekler; verimlilik, kalite, sağlık ve kırsal kalkınmayı esas alacak şekilde, pazar ihtiyacı göz önünde tutularak yeniden düzenlenmiş ve daha etkin hâle getirilmiştir. Bu kapsamda 2003 yılından sonra 52 yeni destek uygulaması başlatılmıştır.

Çiftçimize nakit olarak verilen tarımsal destek miktarı önemli oranda artırılmıştır. 2002 yılında 1 Milyar 868 Milyon TL olan toplam tarımsal destekler, 2011 yılında 7 Milyar TL'nin üzerine çıkmıştır. 2003-2011 döneminde tarım sektörüne Bakanlığımız cari transfer bütçesinden aktarılan nakit tarımsal destek miktarı, fiyat desteği, faiz sübvansiyonu, ihracat desteği vb. kaynaklar hariç, toplamda 43 Milyar TL'yi aşmıştır. 2012 yılı ürünlerine ise yaklaşık 7,6 Milyar TL destek ödenmesi planlanmaktadır.

2009 yılından bugüne desteklerin büyük bölümü yılın ilk yarısında üreticilere ödenmiştir. Desteklemelerin üretim sezonundan önce açıklanmasıyla üreticilerimizin üretim planlaması yapması sağlanmıştır.

Türkiye’de ilk defa yapılan bir çalışma ile, iklim, toprak, topografya, arazi sınıfları ve kullanım şekillerine dayalı olarak yaklaşık 528 Milyon veriden oluşan envanter değerlendirilerek “Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli” oluşturulmuş ve 2009 yılında yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararıyla 30 Tarım Havzası belirlenmiştir. Bu doğrultuda; Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme modeliyle; tarım sektörünün ihtiyacı olan, üretim planlanması, toprak ve su kaynaklarının korunması, verimliliğin artırılması, üretici kârının maksimizasyonu, arz talep dengesinin sağlanması, kamu finansman yükünün azaltılması, rekabet gücünün artırılması ve desteklemelerde Avrupa Birliği’ne ve Dünya Ticaret Örgütü kurallarına uyum sağlanabilmesi için yapılması gereken faaliyetlere ilişkin uygulanacak stratejinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Stratejik öneme sahip kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola, aspir, dane mısır ve zeytinyağına önemli miktarda prim desteği verilmiştir. Prim destekleri kapsamına; 2004 yılında çay, 2005 yılında hububat (arpa, buğday, çavdar, yulaf) ve çeltik, 2008 yılında baklagiller (kuru fasulye, nohut, mercimek) ile 2010 yılında ise tritikale alınmıştır. Son 9 yılda prim destekleri 14 kat artmış olup, 2011 yılında 2 Milyar 503 Milyon TL ödenmiştir.

Bitkisel üretimin artırılması yanında hayvancılığın geliştirilmesi yönünde önemli çalışmalar yapılmıştır. Hayvancılık öncelikli sektör olarak ele anılmış olup, bu kapsamda hayvancılık destekleri, sektörün gelişmesi ve verimliliğin artmasına yönelik olarak etkinleştirilmiştir.

Hayvancılık desteklerinin tarımsal destekler içerisindeki payı önemli seviyede artırılmıştır. 2002 yılında tarımsal destek bütçesi içerisinde hayvancılığın payı %4,4 iken, 2011 yılında %26’ya çıkarılmıştır. 2012 yılı ürün için tarımsal destekleme bütçesinde hayvancılığın payı ise %28’e ulaşmıştır. Aynı şekilde hayvancılıkta destek kalemi sayısı 2002 yılında sadece 4 iken, 2011 yılında 27’ye çıkarılmıştır.

Hayvancılık destekleri miktar olarak da artırılmış olup, son 9 yılda hayvancılığa verilen destek miktarı 83 Milyon TL’den, 2011 yılında 1 Milyar 727 Milyon TL’ye ulaşmıştır.

Ülkemizde, tarım sektörüne sağlanan destekler uluslararası önemli organizasyonlar tarafından yayınlanan çeşitli raporlarda da özellikle vurgulanmıştır. İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatının (OECD), 2011 yılında Türkiye tarımı ile ilgili yayınladığı "Tarımsal Politika Reformlarının Değerlendirilmesi Türkiye Raporu"nda, çiftçilere verilen desteklerin son yıllarda arttığı, 2007-2009 döneminde Türkiye’de toplam çiftlik gelirlerinde, “Üretici Destek Tahmini (PSE)” payının %34 olarak gerçekleştiği ve bu oranın %22 olan OECD ortalamasının üzerinde olduğunu belirtilmiştir.

Yine, OECD’nin 2011 yılı “Tarımsal Politikaları İzleme ve Değerlendirme Raporu”nda, 2010 yılında tarıma verilen toplam destek tahmininin GSYİH’ya oranı; OECD ülkelerinde ortalama %0,85 iken, Türkiye de %3,15 olduğu ifade edilmiştir.

Tarımın finansmanında önemli bir rol üstlenen tarımsal kredilerde uygun koşullar ve düşük faiz uygulamasının yanında sürdürülebilir bir politika benimsenmiştir. Bu kapsamda 2002 yılında %59 olan tarımsal yatırım ve işletme kredileri faiz oranları, kademeli olarak düşürülerek, 2011 yılında cari tarımsal kredi faiz oranı sulama ve hayvancılık faaliyetlerinde sıfıra (faizsiz), diğer tarımsal faaliyetlerde %5’e düşürülmüştür. Bu uygulama ile tarımsal kredi miktarları büyük oranlarda artmıştır. 2011 yılsonu itibarıyla Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredi bakiyesi 22,3 Milyar TL’ye ulaşmıştır.

Tarımsal kredilerin geri dönüş oranlarında da son 9 yılda önemli artışlar olmuştur. 2002 yılında; Ziraat Bankası'nca kullandırılan tarımsal kredilerin geri dönüş oranı %38, Tarım Kredi Kooperatiflerinin ise %71 iken, 2011 yılında; Ziraat Bankası'nca çiftçilerimize kullandırılan kredilerin geri dönüş oranı %99'a, Tarım Kredi Kooperatiflerinin ise %98'e ulaşmıştır. Bu durum, artık üreticilerimizin aldığı krediyi rahatça ödeyebilecek seviyeye ulaştığını göstermektedir.

2012 yılında da, üreticilerimizin finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla "T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullandırılmasına İlişkin" Bakanlar Kurulu Kararı 22.02.2012 tarihli ve 28212 sayılı, uygulama esasları tebliği ise 07.03.2012 tarihli ve 28226 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu kapsamda üreticilerimiz indirimli kredi imkânlarından faydalandırılmaktadır.

Tarımsal destekleme politikalarının etkinleştirilmesi ve destek miktarlarının artırılması ile sektörün geliştirilmesine yönelik başlatılan projeler neticesinde, tarımsal üretim ve verimlilikte önemli artışlar yaşanmıştır.

TÜİK verilerine göre 2002-2011 döneminde buğday üretimi %11,8, toplam tahıl üretimi %14,2, toplam tarla bitkileri üretimi %6 oranında artmıştır. TÜİK rakamlarına göre buğday verimi 2002 yılında dekara 210 kg iken, 2010 yılında 243 kg'a yükselmiş, buğdayda yeterlilik derecesi 2001-2002 döneminde %94,33 iken, 2009-2010 döneminde %114,7 olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye, 2010 değerlerine göre dünya pamuk üretiminde 8. sırada, pamuk veriminde ise Avustralya ve İsrail'in ardından 3. sırada yer almaktadır. TÜİK verilerine göre kütlü pamuk üretimi ise 2002-2011 döneminde %1,5 oranında, 2010-2011 döneminde ise %20 oranında artmıştır. Pamuk veriminde son yıllarda kayda değer artışlar görülmektedir. 2002 yılında 350 kg/da olarak gerçekleşen verimin, 2011 yılında 450 kg/da olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir.

Ülkemizde şeker pancarı üretimi; kendilerine şeker kotası tahsis edilen şeker üreticisi şirketler tarafından Şeker Kanunu ve ilgili diğer mevzuata uygun olarak sözleşmeli olarak yapılmaktadır. Şeker pancarı üretimimizde 2003-2010 döneminde, iklime bağlı arz sıkıntısı yaşanan dönemler hariç azalma olmamış, aksine artış olmuştur. 2003-2010 döneminde Şeker pancarı üretimi %42 artarak, 2010 yılında 17,9 Milyon ton olmuştur. 2011 yılı TÜİK verilerine göre ise ülkemizdeki pancar üretiminin 16,1 Milyon Ton olarak gerçekleşmiştir. Şekerpancarının dekara verimi ise TÜİK verilerine göre 2003 yılında 4.003 kg iken, %36 artarak 2010 yılında 5.459 kg'a ulaşmıştır.

Hayvan sayıları ve hayvansal üretimde de önemli artışlar yaşanmıştır. TÜİK verilerine göre ülkemizin toplam sığır sayısı 2002 yılında 9 Milyon 803 Bin baştan, 2010 yılında %16 artış ile 11 Milyon 369 Bin başa ulaşmıştır. Sayısal artışın yanında burada önemli olan nokta kültür ırkına dönüşümdür. 2002 yılında Türkiye'deki sığır varlığının sadece 1 Milyon 859 Bin başı et ve süt verimi yüksek kültür ırkı iken ve bunun toplam sığır sayısı içerisindeki oranı %19 iken, 2010 yılında bu rakam 4 Milyon 197 Bin başa, oranı ise %37'ye ulaşmıştır.

Hayvansal üretimde ise 2002-2010 döneminde; süt üretimi %62, kırmızı et üretimi %86, hayvan başına ortalama süt verimi %67, hayvan başına ortalama et verimi %18 oranında artmıştır. Türkiye'de içinde 50'den fazla büyükbaş hayvan bulunan işletme sayısı, 2002 de 4.300 iken, bugün yaklaşık 24 Bine çıkmıştır.

Küçükbaşta ise, yapılan çalışmalar ve sağlanan desteklerle küçükbaş hayvan sayısı, 2010

yılında bir önceki yıla göre %9,3 artarak 29,4 Milyon başa ulaşmıştır. 2011 yılı resmi rakamları henüz açıklanmamış olup, 2011 yılında da bu artışın devam etmesi beklenmektedir.

Ayrıca 2002-2010 döneminde kanatlı eti üretimi %122, su ürünleri yetiştiricilik üretiminde %173 oranında artış göstermiştir.

Bakanlığımızca ülkemizin tüm il ve ilçelerinde tarım sektörünün geliştirilmesi ve üreticilerimizin refah düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla önemli destekler verilmekte ve birçok proje yürütülmektedir. Tarımsal destekler ilin veya ilçenin; tarımsal potansiyeli, çiftçi sayısı, tarımsal alanı, ürün çeşidi, hayvan sayısı vb. faktörler ile üreticilerin destek için yapmış oldukları başvurulara göre değişmektedir. Bu sebeple her ilin aldığı toplam destek miktarı farklılık göstermekte olup, bu çerçevede illere veya bölgelere göre tarımsal destek miktarları üzerinde bir karşılaştırma yapmak doğru bir yaklaşım olmamaktadır.

Bakanlığımızca tarım ve hayvancılık sektörünün geliştirilmesi ve üretimin artırılması için destekleme uygulamaları ve yatırım projelerine devam edilecek olup, sektörü daha da geliştirecek ve üreticilerimizin refah seviyesini yükseltecek yeni projeler uygulamaya konulacaktır.